

ФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ ОТ ЗЕМЕДЕЛИЕТО

София 1606, ул. "Владайска" № 29, тел.: 02 952 15 40; 02 952 11 33
факс: 02 952 25 03, e-mail: fnszbg@gmail.com, website: www.fnsz.org

1.

За биоразнообразието и трябва ли да се вълнуват синдикатите и по този въпрос?

Информационен материал

Загубата на биоразнообразие е сериозен социален и икономически проблем, който има пряка връзка със заетостта и работните места и към който синдикатите имат пряко отношение и ясна позиция, която отстояват при воденето на социалния и граждански диалог на всички нива.

Март 2013, София

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Загубата на биоразнообразие е основен социален и икономически проблем, който има пряка връзка със заетостта и работните места и към който синдикалните организации и синдикалните активисти имат пряко отношение и ясна позиция, която отстояват при воденето на социалния и граждански диалог на всички нива. Загубата на биоразнообразие води до закриване на работни места поради изчерпване на наличните ресурси. Съхраняването на биоразнообразието изисква осигуряване на работни позиции за хора със специфични знания и умения в областта на природните науки, екология, биология и др. Възстановяването на даден регион изисква осигуряване на работни места за широк кръг специалисти в дългосрочен план, което ще гарантира устойчиво развитие. Повишаването на знанията и компетенциите в областта на съхраняване и увеличаване на биоразнообразието ще спомогнат за запазването на голям брой работни места и за разкриването на нови такива.

Биологичното разнообразие е богатството от екосистеми и видове, което ни заобикаля и което ни предоставя хранителни ресурси, прясна вода и чист въздух, смекчава последиците от природните бедствия, вредителите и болестите и допринася за регулирането на климата. Биологичното разнообразие е природният капитал; който подпомага икономиката. Загубата на биоразнообразие води до загуба на видове и местообитания, нарушаване на екосистемите и изчерпване на ресурси, което се автоматично води до загуба на благосъстояние и заетост. Екосистемите стават все по-слабо адаптивни към промените, което създава условия за масов екологичен колапс в някои региони. Отварят се нови „ниши“ за разпространение на вредители, за деградиране на екосистемите и това може да има пагубен ефект върху земеделието и икономиката на цели региони. Това превръща загубата на биологичното разнообразие в най-сериозната глобална заплаха за околната среда наред с изменението на климата, а двете са неразривно свързани. По-големи изменения в климата означават по-голямо въздействие върху биологичното разнообразие; по-голяма загуба на биологично разнообразие означава повече трудности при овладяването и адаптирането към промените в климата. В резултат настъпват количествени и качествени икономически промени, които водят до трансформация на наемния труд и на системите за социална защита.

Друг важен аспект на климатичните промени и причина за загуба на биоразнообразие е деградацията на почвите и опустиняването – процеси, които са заплаха за цялото човечество, защото именно продуктивността и плодородието на почвите са основата за развитието на земеделието. Деградацията на почвите влияе най-сериозно върху селските райони, но негативните последици се разпространяват в цялото общество. Деградацията на почвите води до намалена продуктивност, причиняваща спад в доходите, и до потенциално намаляване на качеството и количеството на храната в селските домакинства. Силната деградация може толкова много да повлияе върху земеделската продуктивност, че да се наложи изселване от засегнатия район. Миграциите в големи мащаби по правило оказват негативно влияние върху градската инфраструктура и услугите и допълнително увеличават бедността и свързаните с нея социални проблеми. Деградацията на почвите в големи размери в даден регион води до намаляване на възможностите за изхранване на населението. Това също оказва много сериозно негативно влияние върху биоразнообразието и върху интегрираността на

екосистемите. Интензивното земеделие, претоварването на почвите, както и практикуваните в някои региони неустойчиви лесовъдни практики също са много сериозен проблем.

От чисто технологична гледна точка богатото биоразнообразие предоставя богата „генетична банка” на земеделието, позволявайки да се адаптират различни производствени видове към условията на околната среда. Видовото разнообразие също така отдавна се е превърнало в рекреационен ресурс, който е притегателна сила за туристите. Запазването на екологичното равновесие трябва да върви ръка за ръка с поддържането на видовото разнообразие в екосистемите и поради това се превръща в приоритет на всички нива, включително и в ЕС.

За разлика от предишния подход, който бе твърде широко мащабен и не достатъчно ефективен, новата **Стратегия на ЕС за биоразнообразието до 2020г.** е насочена към 6 приоритетни цели (и съответните мерки):

- √ повишаване на усилията за опазване на видовете и местообитанията
- √ поддържане и възстановяване на екосистемите и екосистемните услуги
- √ включване на целите относно биоразнообразието в най-подходящите за целта области от политиката на ЕС: земеделие, горско стопанство и рибарство
- √ борба с инвазивните чужди видове
- √ увеличаване на приноса на ЕС за избягване на загуба на биоразнообразие в световен мащаб.

Неотменна част от стратегията „Европа 2020“, и особено от водещата инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“ е да се обърне процеса на загуба на биологично разнообразие и да се ускори прехода на ЕС към екологична икономика с ефективно използване на ресурсите:

Целта на „ЕС 2020“ в областта на биологичното разнообразие се подкрепя от убеждението, че в допълнение към присъщата си стойност, биологичното разнообразие и услугите, които то предлага имат значителна икономическа стойност, която пазарите рядко отразяват. Тъй като не може да бъде обхванато от ценообразуването и не се отразява в счетоводството, биологичното разнообразие често става жертва на съперничещи си домогвания до природата и нейното използване. Международният проект за икономика на екосистемите и биологично разнообразие (ИЕБР), спонсориран от Комисията препоръчва икономическата стойност на биологичното разнообразие да се включва в процеса на вземане на решения и да се отразява в системите за счетоводство и отчетност.

Макар действията за спиране на загубата на биологично разнообразие да предполагат допълнителни инвестиции и разходи, загубата на биологично разнообразие сама по себе си струва на обществото като цяло много повече, особено на икономическите сектори, които са пряко зависими от природата и екосистемите. Например, икономическата стойност на опрашването от насекоми на територията на ЕС се оценява на 15 милиарда EUR годишно. Продължаващото намаляване на пчелите и други опрашващи насекоми може да има сериозни последици за европейските фермери и селскостопанската промишленост.

2. ДЕТАЙЛНА РАМКА ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО СТРАТЕГИЯТА ЗА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО 2020

ЦЕЛ 1: *Цялостно прилагане на директивата за птиците и директивата за местообитанията* – да спре влошаването на състоянието на всички видове и местообитания, включени в законодателството на ЕС за природата и да постигне значително и измеримо подобрене в състоянието им така, че в сравнение с настоящите оценки: (i) броят на оценките, показващи подобрен природозащитен статус съгласно директивата за местообитанията да се увеличи със 100 % за местообитанията и с 50 % за видовете; и (ii) броят на оценките, показващи сигурен или подобрен статус съгласно директивата за птиците да се увеличи с 50% до 2020 г. Поддържане и подобряване на екосистемите и техните услуги.

ЦЕЛ 2: *Запазване и възстановяване на екосистемите и на услугите и ползите, които предоставят* – до 2020 г. екосистемите и техните услуги да се поддържат и подобряват чрез създаване на зелена инфраструктура и възстановяване на поне 15 % от нарушените екосистеми.

ЦЕЛ 3: *Повишаване на приноса на селското и горското стопанство за съхраняване и подобряване на биоразнообразието* – гарантиране на устойчивото развитие в селското стопанство, горското стопанство и рибарството. Настоящата стратегия се стреми да подобри интегрирането в основни сектори, по-специално чрез цели и дейности за подобряване на положителния принос на селското и горското стопанство и рибарството към опазването на биологичното разнообразие и устойчивото му използване.

А) Селско стопанство: до 2020 г. да се увеличат максимално земеделските райони, както пасища, така и обработваеми земи и трайни насаждения, които са обхванати от мерки, свързани с биологичното разнообразие в рамките на ОСП, за да се гарантира опазването на биологичното разнообразие и да се доведе до измеримо подобрене в природозащитния статус на видове и местообитания, които зависят или са засегнати от селскостопанската дейност и предоставянето на услуги от екосистемите, за да се подобри устойчивото управление.

Б) Гори: до 2020 г. да се въведат планове за управление на горите или равностойни инструменти в съответствие с политиката за устойчиво управление на горите (УУГ) за всички гори, които са публична собственост или за горски стопанства над определен размер, които получават финансиране в рамките на политиката за развитие на селските райони на ЕС, за да се доведе до измеримо подобрене на природозащитния статус на видове и местообитания, които зависят или са повлияни от горското стопанство и подобрене в предоставянето на свързани услуги от екосистеми, в сравнение със базовия сценарий на ЕС за 2010 г.

И за двете цели подобряването следва да се измерва спрямо количествените показатели за подобрене по отношение на природозащитния статус на видове и местообитания от интерес за ЕС по цел 1 и възстановяването на влошени екосистеми по цел 2.

Цел 4: *Осигуряване на устойчиво използване на рибните ресурси* – постигане на максимален устойчив улов до 2015 г. Да се достигне разпределение по възраст и размер, показателно за здрави популации чрез управление на рибарството, което избягва значителното неблагоприятно въздействие върху други популации, видове и екосистеми в подкрепа на постигането на добро състояние на околната среда до 2020 г., съгласно Рамковата директива за морска стратегия.

ЦЕЛ 5: Борбата с инвазивни чужди видове - до 2020 г., инвазивните чужди видове и техните пътища да се установят и подредят приоритетно, видовете с приоритет да се контролират или унищожават, а пътищата да се управляват с цел да се предотврати въвеждането и установяването на нови инвазивни чужди видове.

Цел 6: До 2020 г. ЕС да засили приноса си за предотвратяване на глобалната загуба на биологично разнообразие. Мерки срещу глобалната криза по отношение на биологичното разнообразие.

3. РОЛЯТА НА СИНДИКАТИТЕ

Европа и светът са в дълбока и всеобхватна криза и това поставя сериозно предизвикателство за синдикатите и техните членове. Икономическата несигурност прави хората по-малко загрижени за околната среда, биоразнообразието и измененията в климата. Но в загубата на биоразнообразие и негативното изменение на климата се крие реална възможност за устойчиво икономическо възстановяване, за растеж, инвестиции, нови работни места и умения. Във всичко това, синдикатите имат ключова роля. Необходимо е да осъзнаем навреме взаимната обвързаност между промените в климата, устойчивото развитие на околната среда и пазара на труда. Повишаването на синдикалната активност за изграждане на икономика, която отразява и се съобразява със загубата на биоразнообразие и измененията в климата означава развитие на социалното измерение на промяната.

В тясна връзка с опазването на биоразнообразието е Концепцията за устойчиво развитие. Устойчивото развитие е формулирано като понятие, дефиниращо необходимостта да бъдат осигурени бъдещите поколения, и то при не по-лоши условия за съществуване, отколкото тези при които живеят хората днес. Освен да защитават основните трудови и социални права на работниците, синдикалните организации и активисти на всички нива и особено по места трябва да съблюдават дали работодателите спазват основополагащите принципи на устойчивото развитие, а именно:

- грижа за пестеливо използване на природните ресурси с цел възстановяване на нарушеното екологично равновесие;
- внимателна оценка на икономическия ефект от всяка дейност, като се отчитат и разходите за възстановяване на щетите, нанесени на околната среда, т.е. спазване на принципа, че трябва да заплаща и чисти този, който замърсява;
- внимание трябва да се отделя на екологичното въздействие и оценка на социалните характеристики и социално отговорното поведение.

- при планира бъдещите дейности на компаниите се предполага постигане на баланс между икономическите, социалните и екологични измерения, равнопоставеност на тези три области и интегрираност на производствените, пазарните и социалните политики.

При необходимост някоя от тези дейности може да наложи разкриването на допълнителни работни места или повишаване на капацитета на част от работниците.

Ние, като синдикални представители и активисти трябва да бъдем достатъчно информирани, знаещи, подготвени, така че да участваме компетентно в преговорите и към основните въпроси в обхвата на социалния диалог да прибавим и тези за борбата със загубата на биоразнообразие и за устойчиво развитие, за да бъдем в състояние да се възползваме от новите възможности и да предложим нови насоки за постигане на растеж и за увеличаване на заетостта. Така ще създадем възможности и за повишаване на нашите трудови и граждански права. Други конкретни стъпки в тази посока са:

- **Извеждане на водещата роля на научноизследователската дейност и новаторството.** Напредъкът в много приложни науки зависи от дългосрочната наличност и разнообразие на природните активи. Генетичното разнообразие например е основен източник на нововъведения в медицинската и козметичната индустрии, докато новаторският потенциал на възстановяването на екосистемите и екологичната инфраструктура още е до голяма степен неизползван.
- **Развиване на нови умения за нови работни места и възможности за стопанска дейност.** Новаторството на основата на природата и действията за възстановяване на екосистеми и опазване на биологичното разнообразие могат да изградят нови умения, професии и възможности за търговска дейност.
- **Развиване на набор от знания за биологичното разнообразие и тяхното разпространяване сред синдикалните членове.**

Съществуват ред примери на добри практики, развивани от синдикални организации, които едновременно запазват както биоразнообразието, така и работните места. Проучването и прилагането им изискват нова култура и изграждане на синдикални умения, за които още не е късно да работим съвместно. Още повече, че каузата за опазването на околната среда е особено близка на младите синдикалисти.

Федерацията на независимите синдикати от земеделието традиционно работи за информираност и повишена чувствителност на своите синдикални структури за значимостта на биоразнообразието, както и непрекъснато алармира на политическо ниво за актуалните проблеми в земеделието, свързани със загубата на биоразнообразие.

*Ас. Наталия Андреева, ИПАЗР «Н. Пушкиров»
Председател на Млдежки комитет на ФНСЗ*